

Ziraî satış kooperatif ve birlikleri hakkında kanun lâiyhası ve İktisat, Adliye, Ziraat ve Bütçe encümenleri mazbatala- rı (1/153)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/1189

28 - IV - 1935

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ziraî satış kooperatif ve birlikleri hakkında İktisat vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 25 - IV - 1935 toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

I. İnönü

Esbabı mucibe

Ziraat bankası ve ziraî kredi kooperatifleri kanun lâiyhalarını tamamlayan, Ziraat kredi kooperatifleri ile beş sene evvel girilen çalışma yolunu, tabii ve son merhalesine ulaştırarak olan «Ziraî satış kooperatifleri ve birlikleri» hakkındaki kanun lâiyhası yüksek huzuruza sunulmuştur.

Ziraî faaliyet ve istihsal şubelerinin hangisinde olursa olsun, en ehemmiyetli safha, ticarî safhadır. Bir kelime ile satıştır. Ziraî istihsal hayatının, acı tecrübelerin verdiği inanla bu gün bağlandı-ğın esas şudur: Yalnız istihsalde bulunmak başlı başına gaye değildir. Yapılan istihsali beynelmül piyasa ların verdiği imkân dahilinde verimli şartlarla satabilmek lâzımdır. Satılmayacak, sürüle-miyecek bir istihsale para ve emek sarfetmek, şahsî ve millî bir israftır. Şüphesiz ki bu çetin safhada, bütün senelik emeği kıymetlendirecek olan bu devrede, muvaffakiyet; teşkilât, kuvvet ve te-sanütten mahrum münferid bir müstahsilden ziyade tesanütle hareket eden topluluğun, birliğidir.

Bu günkü şartlar içinde Türk müstahsili, spekülasyon veya alacakları vasıtasile piyasaya iste-diği gibi hükmeden ve «fiatların muzır temevvüçlerine» âmil olan araçlar dolayısıyla yetiştirdiği mahsullerin hakikî değerine sahip olamamaktadır.

Lâiyhanın kolladığı gaye: «Hakikî beynelmül fiatların» elde edilmesini kolaylaştıracak bir «teşkilâtlandırma»dır.

Bu hususî kanunla teşekkül edecek ziraî satış kooperatifleri birlikleri, ticaret kanunu hükümle-rine göre teşekkül etmiş ve edecek olan Ziraî satış kooperatifleri, yerli ve yabancı ihracat fir-maları ve şirketlerinin: Türk müstahsilinin bütün senelik zorlu emeğinin maddî ifadesi olan mah-sullerini «En müsaid fiatlarla» satabilmek için meşru ve ahenkli bir rekabetle yarışmaları istenmek-tedir.

Derhal şu mühim noktayı aydınlatmakta fayda ummaktayız: Kanun lâiyhası, her hangi şekilde olursa olsun bir «Haricî ticaret monopolu» veya «Ziraî mahsuller satış inhisarı» gibi bir temayül ve zihniyetin ifadesi olmaktan çok uzaktır.

Maksad ve gayesi: Türk müstahsilinin, yetiştirdiği mahsulleri hakikî değerinden daha düşükün bir fiatla ve vaktinden evvel satmama ve muhtelif sebebler dolayısıyla alivre satışları müstahsil ve memleket aleyhine suiistimal edilmesine mâni olmağa çalışmaktır.

Bu müsbet netice müstahsilin (gelirini) ve dolayısıyla alım kabiliyetini arttıracığı gibi Ziraî

kredi kooperatiflerinin de kredi kaynaklarının seyyaliyetini temin etmiş bulunacaktır.

Kanaatimizce (Ziraî satış kooperatifleri ve birlikleri) geniş ve kuvvetli para membalarına ve hiç olmazsa muvaffak olmuş her hangi bir husuî ve mühim ticaret evi kadar muntazam ve teknik teşkilâta dayanır.

Muvaffakiyetin bu iki belli başlı unsurları temin olunmadıkça; bu sahada teşebbüse girişmek, hem kuvvet israfına ve hem de daha mühlik olarak kooperatifçilik cereyanının memleketimizde gerilemesine sebebiyet verir.

Satış kooperatifleri ve birliklerinin muvaffakiyeti için ortakların:

A - Mahsullerini alıcı piyasaların arzularına uygun kalite ve tiplerde yetiştirmeleri,

B - Her seneki fiyat temevvüçlerini nazarı itibare almayarak müstekar ve devamlı mahreçlerin ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda mahsul elde edip satışa arz etmeleri,

C - Birliğin de bu mahsulleri alıcıların arzularına göre satıştan evvel zarurî bazı ameliyata tâbi tutarak satış için müsaîd şartlarla hazırlaması icabeder.

Ancak şu şartlar yerine getirilirse dahil ve hariçte fuzulî mutavassıtlardan varestede kalmabilir ve bilhassa istihlâk kooperatifleri ile, ziraî mahsullerimizi işleyen fabrikalarla devamlı münasebet tesîs olunabilir.

(Mahsulü satış için hazırlama); (Satış imkânlarını, mahreçlerini hazırlama) gibi iki mühim çalışma safhası arzeden işin: Müsbet neticelere bağlanması şüphesiz ki tesisata, malzemeye ve iyi organize edilmiş bir teşkilât bünyesine lüzum gösterir.

Bu (malî kudret) lüzumunu teyid eden diğer mühim bir sebep de Ziraî satış kooperatifleri ve birliklerinin işleme mekanizmasının tabii icabıdır.

Birliğe vaktile bildirmiş oldukları, mahsullerini ortaklarından : Kalite ve muayyen tiplere göre teslim alan kooperatifler, yine bu esaslar dahilinde tesbit olunacak fiyatlar üzerinden bu malları birliğe teslim edeceklerdir.

Kanun lâyihası: Ziraî satış kooperatifleri ve birliklerinin, ancak muvaffakiyet unsurları temin olunduktan sonra işe başlamalarını; ve muvaffak oldukça faaliyet mevzu ve sahalarını genişletmeleri prensibini müdafaa etmektedir.

« Ziraî satış kooperatifleri ve birliklerinin » teşekkül edecekleri mntaka ve merkezler, mahalli teşebbüslerin tesadüfî arzularından ziyade memleket iktisadiyatının umumî menfaatleri bakımından, İktisad vekâletince tayin olunacaktır.

Bu nevi kooperatifler ile birlikleri çalışacakları sahanın tabii, içtimai ve bilhassa ekonomik şartlarını göz önünde bulundurarak hareket edeceklerdir. Ziraî satış kooperatifleri, filiyatta satış idare edecek olan birliklerin, organ ve ajanı vaziyetinde bulunacaklarından bunların nerelerde kurulacağı, hangi ihracat merkezlerinde birlikler tesis edileceği kararla bağlı bulunacaktır.

Lâyiha; her hangi bir şekli icabatına bağlanamamıştır. Satışın, ticarî ve teknik zaruretleri ve safhaları; teşkilâtın yekdiğerile olan idarî münasebetlerine hâkim olmuştur. Ziraî satış kooperatifleri ve birliklerinin idare bünyesinin kuruluşunda şu prensiplere bağlanılmıştır :

a - Satış kooperatifleri ve birlikleri mevzuu her şeyden evvel « bir teşkilât » meselesidir.

b - Bu teşkilâtın esası da : madde üzerine ihtisastır.

c - Bazı memleketlerde kooperatifçiliğin yavaş ilerlemesine sebep: mütehasıs müdür ve şeflerin yokluğudur. Bunun da sebebi: Kooperatifçilik hakkında yanlış bir telâkkiye kapılarak kooperatifi idare eden muvazzaf elemanlara yaptıkları hizmetle mütenasib ücret verilmemesidir.

d - Bilhassa satış kooperatiflerinde: zeki, faal, kavrayışlı, çalıştığı mahsuller üzerinde ihtisas sahibi satış mevsimini sezecek, ticarî ufkun bulutlarla kaplı kısımlarını görebilecek kıratta bir müdürün (para) faktöründen daha müessir olduğu,

e - Bu şartları haiz müdüriyete, satış sahasında umumî direktifler verilerek bu direktifler çerçevesi içinde bir (teşebbüsü şahsî) sahası bırakılması,

f - Bu idare başlarının tayininin doğrudan doğruya İktisad vekâletince yapılması,

g - Bu mansub mütehasıs ve mesul idarecilerin yanında kooperatif heyeti umumiyelerince mün-

tehab heyetlere yer verilmesi.

h - Bu heyetler arasında nâzım rolünü İktisad vekâletinin üzerine alması.

i - Murakabe sahasında « Müntehab murakiblere » büyük ve müessir kontrol salâhiyeti verilmesi.

j - Teşekküllerin heyeti umumiyesinin yekdiğerine bağlı insicamlı, ahenkli, disiplinli ve kontrol-lü bir idare makinası haline sokulması.

k - İdari mesuliyet « mefhumunun » kanunî müeyyedelerle bu teşekküllerin idari bünyesinde hâkim olmasının temini.

Kanaatimizce, başlangıçta noksan ve faaliyet mevzularına uygun olmayan vesait ve teşkilât bakımından da cılız bir bünye ile kurulmuş olmak, bu teşekküllerin istikbali üzerinde daima menfi tesir yapacaktır. Kurulustaki bu « zâf » ilerde bünyeyi kuvvetlendirmek için ne kadar çalışılırsa çalışılsın muhtelif şekillerde tezahüratını gösterecektir.

Kanun lâyihasının tanziminde bağlandığımız diğer mühim esasları da aşağıda arz ediyoruz :

1 - Ziraî satış kooperatifleri ve birliklerinin : memleketimizde yayılması ve rağbet görmesi için ortaklara işin mahiyeti icabı olarak ağır riskler yükleyebilmesi mümkün olan şümüllü mesuliyet prensibinden burada uzaklaşmış ve her memlekette olduğu gibi bu nevi kooperatif ve birliklerinin ekonomik bünyelerine daha uygun « mahdud mesuliyet » esasını müdafaa edilmiştir.

2 - Ziraî satış kooperatifleri ve birliklerinin faaliyete başlayabilmeleri « mahsulü satış için hazırlama » ve « satış imkânlarını ve şartlarını hazırlama » gibi iki mühim safha arzeden bu işte muvafakiyetlerini temin edecek ihtisas; teşkiât ve tesisat ve malî kudretle mücehhez olmalarına bağlıdır. Bu imkân tahakkuk etmeden, hazırlıksız tecrübelerle girilmeyecektir.

3 - Bu teşekküllerin teslim aldıkları mahsulleri en müsaid fiatlarla satmalarını ve spekülâsyonla katiyen uğraşmalarını temin edecek ve yapacakları alivreleri ortakların teslim edecekleri mallarla tesbit ve tahdid edecek esasları ihtiva etmek ;

4 - Ortakların kendilerinin ve ailelerinin geçiminden fazla olan mahsullerini, muntazaman bu teşekküllere teslim etmeleri mecburiyeti diğer memleketlerdeki satış kooperatiflerinde olduğu gibi en ehemmiyetli bir madde olarak lâyihada yer bulmuştur.

Şu kadar ki : Bu mecburiyet tabiatile ziraî satış kooperatifleriyle birliklerine de müteakabil bir mecburiyet ve taahhüd yüklemektedir.

O da : Ortakların vaktile beyanname ile bildirdikleri mahsullerini kabul ve tesellüm etmek, satışa kadar hüsnü muhafaza etmek, ve bunların en müsaid fiatlarla satışını temin eylemek.

Bu müteakabil mecburiyet olmazsa : Müstahsil çok tehlikeli istikrarsızlığa mahkûm edilmiş olur ve satış kooperatiflerinin teşkilindeki gayeye erişilemez.

Eğer müstahsillere de teslim mecburiyeti tahmil olunmazsa, o takdirde de satış kooperatifinin çalışabilmesine, taahhütlerini karşılayabilmesine maddî imkân kalmaz.

Hariçte satılamayan, iyi fiat bulamayan mahsuller kooperatife yüklenir.

5 - Yurdun muhtelif ekonomik şartlar arzeden mntakalarında tedricî surette kurulacak olan bu teşekküllerin umumî sermaye vaziyetleri, ortaklarının taahhüd edecekleri sermaye miktarının azamî ve asgarisi ile tediye şekilleri ve bir kooperatifin işe başlayabilmesi için ödenmesi zarurî olan sermaye miktarı ticaret kanununun kooperatiflere aid hükümlerine bağlı olmayarak esas mukavelename ile tesbit edilecektir. Ziraat bankasıca hazırlanacak olan bu esas mukavelenameler İktisad vekâletince tasdik olunacağı eihetle bu kooperatiflerin kurulacağı yerlerin ve meşgul olacakları ihraç maddelerinin ekonomik hususiyetlerini daima göz önünde tutmak mümkün olacaktır. Onun için lâyihada bilhassa bu hususa fazla ehemmiyet verilmiştir. Filhalka satış kooperatiflerinde sermayenin bütün ehemmiyeti, icabında işlenmesine ve satışına tavassut edecekleri maddelerin hususiyetine uyacak miktara varması ve bundan ne fazla ve ne de eksik olmasıdır. Böyle bir sistemi kanunda tasrih edilmiş hadler ve nisbetlerle tatbik etmek mümkün değildir.

Faaliyet senesi sonunda hasıl olacak kâr alélumum kooperatifeilikte kabul edilmiş olan esas prensibe göre, yaptıkları muamele nisbetinde ortaklara dağıtılacaktır. Bu esas baki kalmak şar-

tile bu dağıtılış ta 6 ncı maddenin F fıkrasında yazılı olduğu gibi esas mukavelenameye bırakılmıştır.

6 - Ortak olmayan müstahsillerin de mahsullerini alarak bunların satışıma tavassut etmek salâhiyetleri tanınmıştır. Bu mezuniyet : Satışı idare edecek olan Ziraî satış kooperatifleri birliklerinin giriştikleri taahhüdlerini bazen karşılayabilmek ve yine bazı sevkiyat partilerini tamamlayabilmek için satışıma idaresine büyük bir alâstikiyet bahşedecektir. Bu mezuniyetin münhasıran ticaret kasdile ve ortakların mahsullerinin satışıma tavik edecek tarzda yapılmayacağı aşîkârdır.

7 - Ziraî satış kooperatifleri ve birliklerinin müstahsilin istihsalâtına yarayacak her nevi mevad ve malzemeyi toptan ve en müsaid şartlarla mubayaa ederek ortaklar arasında tevzi edebilmeleri esasî lâyhada yer bulmuştur. Bu mubayaatta : Ticaret yapmak kastı hâkim olmayacaktır. Esas ortakların istihsal ihtiyaçlarını en müsaid şartlarla tatmin etmektir.

Ortakların istihsalleri ile alâkası olmayan mevad ve malzeme mubayaası velevki kastı ticarete yapılmış olması memnudur.

8 - Bu teşekküllerde ihtiyat sermaye ve ihtiyat akçelerinin miktarı onların istikbalini temin edecek en esasî bir emniyet vasıtası olduğundan lâyhada bilhassa bu sermayelerin teşkiline çok fazla ehemmiyet verilmiştir. Bunun için, bu sermayeler yalnız sene sonunda tahakkuk eden kârdan değil, bleki doğrudan doğruya kooperatifin yaptığı muameleler üzerinden 18 ve 19 ncü maddelerde yazılı nisbetler dahilinde kesilen paralardan toplanacaktır. Bunun sebebi, bu gibi teşekküllerde ihtiyat akçelerinin malî mesned olmak itibarile büyük bir ehemmiyeti haiz olması ve buna mukabil kârın her zaman tahakkuku mümkün olmakla beraber mutlak olmamasıdır.

Bundan başka bu teşekküllerin ihtiyat sermayelerinin likit - seyyal - bir halde muhafazasına dikkat edilerek lâyhada bu ciheti temin edecek hükümler konmuştur.

9 - Gayrimenkullerin kooperatiflerin ve birliklerinin faaliyet mevzularına yaraması prensibi, nazarı itibare almarak : Gayrimenkul mubayaa ve inşası salâhiyeti İktisad vekâletinin tasdikına bağı tutulmuştur.

10 - Satış kooperatiflerine ve birliklerine tanıyan imtiyaz ve muafiyetler umumî hatları itibarile kredi kooperatiflerinininkine benzer ise de bu teşekküllerin işğal mevzuları ve kuruluş maksadları cephesinden kredi kooperatifleri haricinde bazı noktalardan daha takviyeleri hakkında mezkûr maddeye hükümler derecedilmiştir ki bu fıkralarda alacakları mahsullerin daha müsaid şekilde satışıma temin edecek tesisatı ve şirketin yine bu maksada matuf olması tabii olan gayrimenkulleri de imtiyaz ve muafiyetlerin çerçevesi içine almıştır.

11 - Ayrıca her kooperatif teşekkülünün bünyesini koruyacak, ve gayrimeşru menfaatleri bozulanların bu teşekkülleri içinden yıkmaya matuf teşebbüslerini önliyerek himaye tedbirlerine ve hükümlerine de ziraî kredi kooperatiflerine aid hususî kanun metninde olduğu gibi bu lâyhada mevki verilmiştir.

12 - Tahsili emval kanunu hükümlerinin tatbiki yalnız ortaklardan olan alacaklara ve takibata hasru tahdid edilmiştir. Dahilde ve hariçte üçüncü şahıslarla yapılacak ticarî muamelâta bu kanun hükümlerinin teşmili bu teşekküllerin dahil ve hariçte muvaffakiyetleri bakımından muvafık görülmemiştir.

13 - Satış kooperatiflerini kanunen himaye etmek mecburiyeti hissedilen bir nokta da kooperatiflerle üçüncü şahıslar arasında hâdis olan ihtilâfların kooperatiflerin faaliyet merkezlerindeki mahkemelerde rüyet edilmesi keyfiyetidir. Filhakika bu teşekküller maksadları itibarile ortaklarının mahsullerini değerile satabilmek için kuruldukları merkezler haricinde bir çok işlere girişmek mecburiyetinde kalacaklardır. Bu işlerden doğan ihtilâfları kooperatiften uzak mıntakalarda rüyet ettirmek hem kooperatifin serbest çalışmasına mâni olacak hem de satış masraflarının azaltılması esas görülen bu işte masrafı kabartacaktır.

Bu itibarla satış kooperatifleri ile birliklerine müteallik davaları kooperatif merkezindeki mahkemelerin kazaî salâhiyetine inhisar ettirmekte büyük bir faide mülâhaza edilmiştir.

Netice

Bu kanun lâyihasının götüğü ölkü büyük, küçük Türk müstahsilinin elde ettiği mahsullerini en müsaid fiatlarla satabilmesidir.

Spekülasyon kârı değil fakat meşru bir hak mevzubahstir.

Bu müsbet neticeyi behemal elde etmek için; teknik zaruretler ve şartlar muhakkak yerine getirilecektir.

Yalnız pek ehemmiyetli telâkki ettiğimiz şu noktayı üzerinde tevakkufa değer mahiyette görmekteyiz.

« Ziraî satış kooperatifleri ve birlikleri »: Her memlekette maatteessüf revaç bulan bazı yanlış ve gayri ilmî telâkkilerin tasavvur ettiği gibi « her iktisadî derde deva bir ilâç » değildir.

Bu teşekküllerden tabii hizmetler bekleyebiliriz. gayritabiî ve gayrimümkün neticeler istenilirse: hem sukutu hayale uğranılır, hem de kooperatifçilik cereyanına mühlik bir darbe vurulmuş olur.

Bu kanun lâyihasının teşkilini teklif ettiği ziraî satış kooperatifleri ve birlikleri Beynelmile ticaretin bütün engellerini, zorluklarını, ve « surproduction » buhranının ziraî mahsuller için tevliid ettiği gayrimüsaid şartları biranda ortadan kaldıracabilecek bir kudrete maatteessüf malik değildir.

Bu teşekküllerin gayeleri basittir, müstahsillerin malını, gayritabiî tesirlerden kurtararak en müsaid fiatlarla satabilmektir.

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Karar No. 36

Esas No. 1/153

5 - VI - 1935

Yüksek Reisliğe

Ziraî kredi kooperatifleri kanunu münasebetile arzolunduğu üzere müstahsil köylü ve reñberlerin mahsullerini iyi fiatlarla satabilmeleri istihsal kredileri üzerinde dahi çok mühim tesirler bırakacağı cihetle, satış kooperatiflerinin teşviki ve birbirlerine irtibatlarının temini lüzumlu görüldüğünden bu lâyiha esas itibarile kabul edilmiştir.

Değiştirilen notalar aşağıda yazılıdır.

Madde 1 — Çiftçi ve büyük çiftçi tarifleri ziraî kredi kooperatifleri kanununda yapılmış bulunduğundan burada tekrarına lüzum görülmemiştir.

Kooperatif mevzuu üzerinde ticaret veya komisyonculuk yapanların bu kooperatiflere girmeleri daha çok zarar kasdile olacağından bu gibilerin girmemesi için maddeye bir fıkra eklenmiştir.

Madde 2, 3 yukarıda söylenildiği gibi çiftçi ve büyük çiftçi tariflerine lüzum olmadığından

2 ve 3 ncü maddeler çıkarılmıştır.

Madde 2, 3 numaraları değiştirilerek lâyihadaki 4 ve 5 nei maddeler aynen kabul olunmuştur.

MADDE 4 — Altıncı maddenin karşılığıdır. İhtiyat sermaye tabiri ziraî kredi kooperatiflerinde dahi ihtiyat akçeye değiştirildiğinden burada yine aynı tabir kullanılmıştır.

Kooperatiflerde kâr prensibi çıkarıldığından fiat farkı tabiri tercih olunmuştur.

Tescil için ayrıca bir madde hazırlanması daha uygun görülerek bu maddeden (tescil) kelimesi çıkarılmıştır.

Madde 5 — Lâyihadaki 7 nei madde şeklen değiştirilmiş ve bir tavzih yapılmıştır.

Madde 6, 8 — Lâyihadaki 8, 10 neu maddeler aynen kabul edilmiştir.

Madde 9 — Lâyihadaki 11 nei madde bir tekrar ve tenakusun giderilmesi suretile değiştirilmiştir.

Madde 10 — Lâyihadaki 12 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 11 — Şeklen değiştirilmiştir.

Madde 12 — Lâyihadaki 12 nci maddenin karşılığıdır. Esas mukavelename ile talimat hükümlerine riayet etmeyenler hakkında Devlet memurları cezalarının tatbiki uygun görülmediğinden bu ibare çıkarılmıştır.

Madde 13 — Şeklen değiştirilmiştir (Madde 15).

Madde 14 — Kooperatifler esasen hükmi şahsiyeti haiz olduğundan bunun tasrihine lüzum görülmemiştir.

Madde 15 — Şeklen değiştirilmiştir.

Madde 16 — Lâyihadaki 18 nci madde şeklen değiştirilmiştir.

Madde 17 — Şeklen değiştirilmiştir.

Madde 18 — 20 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 19 — Satış işlerinde kredi ve banka muameleleri, bunu deruhde edecek bankanın lehine görüldüğü ve Ziraat bankasına ziraî kredi kooperatifleri münasebetile bazı mükellefiyetler yükletildiği cihetle bu muamelelerin başka bankaya verilmeden evvel Ziraat bankası ile istişare esası kabul edilmiştir (Lâyihadaki 21 nci madde).

Madde 20 — Lâyihadaki 22 nci madde satış kooperatifleri müdürlerinin de idare heyeti tabii azasından olduğu tasrih edilmek suretile de-

ğiştirilmiştir.

Tabii azadan olan birlik umum müdürü ile kooperatif müdürü rey sahibi olacaktırlar. Bu itibarla da tasriha lüzum görülmemiştir.

Madde 21 — Lâyihadaki 23 nci madde şeklen değiştirilmiştir.

Madde 22 — Lâyihadaki 24 nci madde şeklen değiştirilmiştir.

Madde 23 — Lâyihadaki 25 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 24 — Tescil hükmünü taşıyan bu madde yeniden hazırlanmıştır.

Madde 25 — Lâyihadaki 24 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

İk. En. Reisi	Bu. M. M.	Kâtib
Tekirdağ	Gazi Anteb	Niğde
Ş. Kesebir		Dr. R. Ferid Talay

Afyon K.

Ankara
E. Demirel

Buna dair mütaleam ziraî kredi kooperatiflerine dair encümen mazbatasına ilişiktir

Berc K. Türker

Edirne	Eskişehir	Gazi Anteb
Mecdi Boysan	Emin	B. Kaleli
Giresun	Gümüşane	Konya
Muzaffer Kılıç	Edib Tör	C. Tekin
Samsun	Zonguldak	Giresun
A. Tunali	H. Karabacak	İ. Sabuncu

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Karar No. 34

Esas No. 1/153

12 - VI - 1935

Yüksek Başkanlığa

Ziraî satış kooperatif ve birlikleri için Ekonomi bakanlığınca hazırlanmış Adliye encümine verilen kanun lâyihası Ekonomi bakanı ile bakanlık şeflerinden gönderilen zevat buldukları halde okundu ve incelenerek gereği görüldü:

Tarımsal kredi kooperatiflerinden beklenen faydanın elde edilmesi çiftçinin ürünlerinin satılması mümkün olduğu ve bunun da tek baş-

na yapılacak teşebbüsler yerine teşkilâtlandırılarak yapılması söz götürmez bir hakikattir.

Bu erge ile tarımsal satış kooperatif ve birlikleri kurulması için hazırlanmış olan bu lâyihanın Ekonomi bakanlığınca yazılan mucib sebeplerini encümenimiz onaylamıştır.

Lâyiha iktisad encümeninin değişiklikleri üzerinde incelenmiş olup encümenimizce yazılış tarzı değiştirilmiş ve bundan başka tarımsal

kredi kooperatifleri kanun lâyihasındaki hükümlerle uygun olması bakımından bazı cümleler değiştirilmiştir.

Ulusta üretmenlere en yüksek fayda verecek ve ürünlerimizin dış piyasalarda değerile ve kaliteleri tanzim edilerek satışlarını yapacak olan bu kooperatif ve birlikleri hakkındaki lâ-yihanın onaylanmasına Adliye encümenince oy birliğile karar verilmiştir.

Lâyiha havale edilen öteki encümenlere veril-

mek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ad. En. Rs.	M. M.	Kâtib
Çorum	Kocaeli	Trabzon
Münir Çağıl	Salâh Yargı	R. Karadeniz
Aza	Aza	Aza
Konya	Kayseri	Erzurum
Ali Rıza Türel	H. F. Perker	Fuad Sirmen
Aza		Aza
Bursa		Kocaeli
Atıf Akgüç		R. Akca
Aza		Aza
Bursa		Yozgad
Sadettin Ferid Talay		Emin Draman

Ziraat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ziraat encümeni
Karar No. 15
Esas No. 1/153

12 - VI - 1935

Yüksek Başkanlığa

Tarım satış kooperatifleri için Ekonomi bakanlığınca hazırlanmış İera Vekilleri Heyetininin 25 - IV - 935 tarihli toplantısında Kamutaya sunulması kararlaştırılan ve encümenimize gönderilen kanun lâyihası okunub görüşüldü.

Ötedenberi ürünlerini değer fiatile satamamak yönünden büyük sıkıntılara giren çiftçiye asıl güldürecek etke, malının acun piyasalarında yüksek paha ile satılmasıdır. Bunun başarılmasiledir ki, tarıma karşı olan şevk bir kat daha artacaktır. Bu kanun lâyihası ile araçların eline giren kazane, çiftçilerde kalmakta, ürünlerimizin ambalâj eksikleri, vasıf (kalite) karışıklıkları ortadan kalkmakta ve standardizisyona doğru gidilmektedir.

Sonuç olarak çiftçiye verimli bir çalışma ve bir geçim yolu açan bu kanun lâyihasını encümenimiz yerinde bulmuş ve Adliye encümeninin de-

ğişikliklerini esas tutmuştur. Yalnız kooperatiflerin alacakları için tarım kredi kooperatiflerindeki gerektireci sebeplerle tahsili emval kanununun hapis kaydinden başka hükümlerini zamana bağlı olmayarak kabul etmiştir. Bütçe encümenine verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ziraat E. Reisi	M. M.	Kâ. N.
R. Köken	Y. Özey	Seyhan
		Tevfik Tarman
Aza	Aza	Aza
M. Eken	M. Kuzay	S. Şerif Eken
Aza	Aza	Aza
Maraş	C. Oral	R. Selçuk
N. Ural		
Aza	Aza	
Ö. Biçer	R. Bele	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Karar No. 140
Esas No. 1/153

13 - VI - 1935

Yüksek Reisliğe

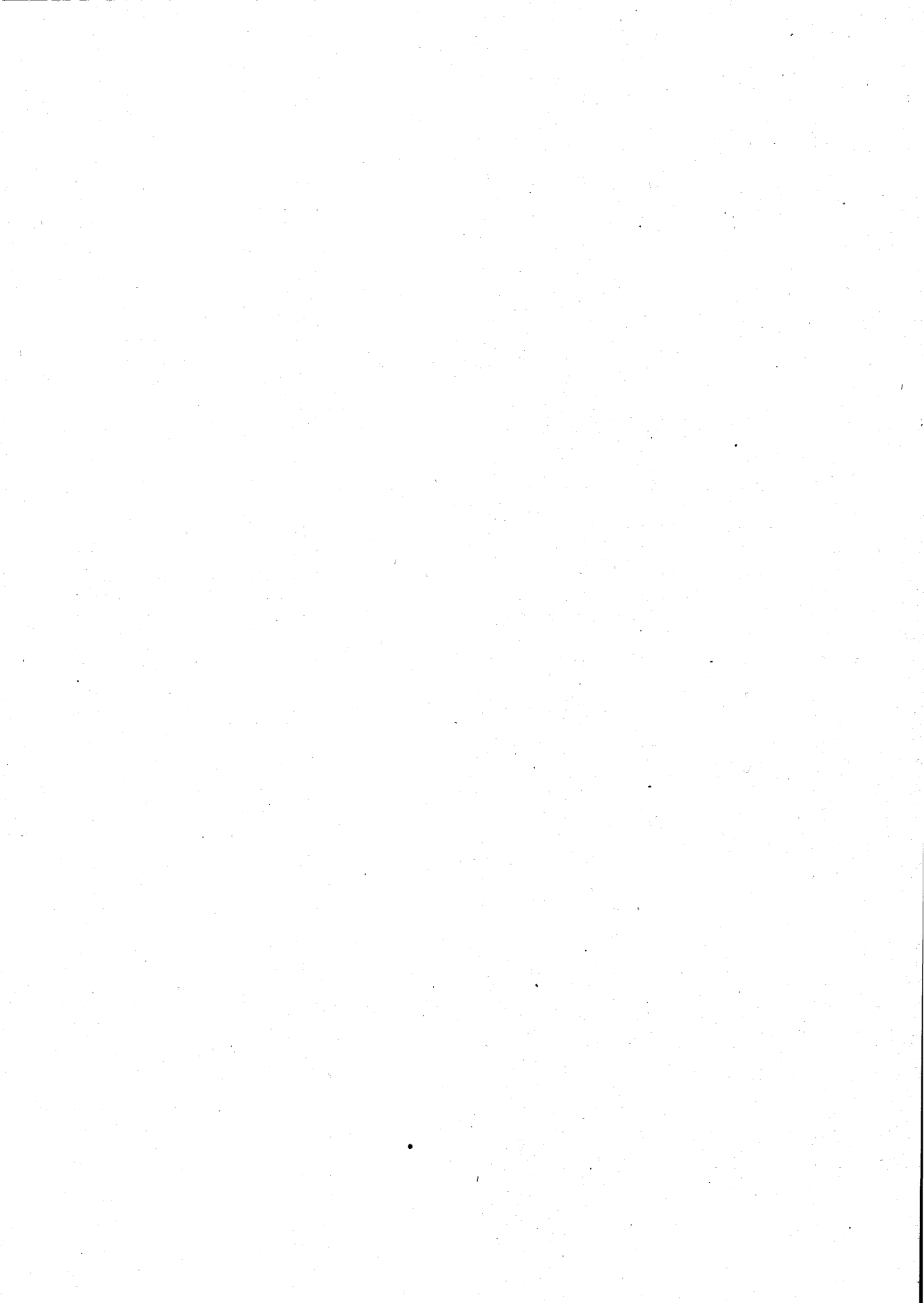
Ziraî satış kooperatifleri ve birliklerine aid olup Başvekâletin 28 nisan 1935 tarih ve 6/1189 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası, İktisad, Adliye ve Ziraat encümenlerinin mazbatalarile birlikte encümenimize verilmiş olmakla İktisad vekâleti Ticaret umum müdürü İsmail Hakrı bulunduğu halde okundu ve konuşuldu.

Ziraat encümeni tarafından tadilen hazırlanan lâyiha esas itibarile encümenimizce de kabul edilmiş ve yalnız 11 nei maddesi çıkarılarak Ad-

liye encümeninin muvakkat maddesi alınmıştır. Umumî heyetin tasvibine konmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	R. V.	M. M.	Kâ.
Burdur	Isparta		
M. Ş. Özkan	Mükerrem		
İstanbul	İzmir ,	Sivas	
S. Uraz	H. Çakar	Remzi Çiner	
Tokad	Malatya	Trabzon	
S. Genca	M. Öker	Sırrı Day	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Zirai satış kooperatifleri ve birlikleri hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Bu kanunda yazılı hükümlerden istifade edebilmek üzere bu kanunun (2) ve (3) ncü maddelerinde yazılı (çiftçi) ve (büyük çiftçi) sıfatını haiz bulunanlardan en az on kişi aralarında değişir sermayeli, değişir ortaklı ve mahdud mesuliyetli Zirai satış kooperatifleri teşkil edebilirler. Bu nevi kooperatifler (4) ncü maddede yazılı Zirai satış kooperatifleri birliklerinin teşekkül edebilecekleri mntakalarda İktisad vekâletinin tasvib ve tasdiki ile kurulur.

Aynı mahsulün satışı için bir yerde birden fazla Zirai satış kooperatifi kurulamaz.

MADDE 2 — Ziraati meslek edinip, kendisinin ve ailesinin geçimini temin maksadile ziraatin her hangi bir şubesinde bizzat veya ailesi efradile birlikte çalışan kimselere bu kanuna gör çiftçi denir.

Aile efradının azlığı veya hastalığı gibi zarurî vaziyetlerde işçi kullanmak; çiftçi ailesinin geçimini arttırmak maksadile ziraat faaliyeti ile birlikte veya ziraat çalışma mevsimleri dışında küçük sanatlar gibi diğer tâli işlerle de uğraşmak birinci fıkrada yazılı esaslar dahilinde olmak şartile çift-

İKTİSAD ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Zirai satış kooperatifleri ve birlikleri hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Bu kanunda yazılı hükümlerden istifade etmek üzere zirai kredi kooperatifleri kanununun (3) ve (4) ncü maddelerinde yazılı (çiftçi) ve (büyük çiftçi) sıfatını haiz bulunanlardan en az on kişi aralarında değişir sermayeli, değişir ortaklı ve mahdud mesuliyetli Zirai satış kooperatifleri teşkil edebilirler. Bu kooperatifler (2) nci maddede yazılı zirai satış kooperatifleri birliklerinin teşekkül edebilecekleri mntakalarda İktisad vekâletinin tasvib ve tasdiki ile kurulur.

Aynı mahsulün satışı için bir yerde birden fazla zirai satış kooperatifi kurulamaz. Şu kadar ki çiftçi veya büyük çiftçi vasfını haiz olmakla beraber kooperatife dahil müstahsillerin ürünleri üzerinde ticaret veya komisyonculuk yapanlar bu kooperatiflere giremezler.

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Tarimsal satış kooperatifleri ve birliği kanun lâiyhası

MADDE 1 — Bu kanunda yazılı hükümlerden faydalanmak üzere en az on iki çiftçi aralarında değişir kapitalli değişir ortaklı ve borçlu soravlı tarimsal satış kooperatifleri kurabilirler.

Çiftçi olmayan ve kooperatife girmiş olan üretmenlerin ürünü üzerinde tecin veya komisyonculuk yapanlar bu kooperatife giremezler.

Satış kooperatifleri birliklerinin kurulabileceği bölgeler Ekonomi bakanlığının unamile kurulur. Aynı ürünün satış için bir yerde birden çok satış kooperatifi kurulamaz.

ZİRAAT ENCÜMENİNİN
DEĞİŞTİRİŞİ

*Tarım satış kooperatifleri ve
birliği kanun lâiyhası*

MADDE 1 — Bu kanunda yazılı hükümlerden faydalanmak üzere en az on çiftçi aralarında değişir kapitalli, değişir ortaklı ve buğlu soravlı tarım satış kooperatifleri kurulabilir.

Çiftçi olmayan veya kooperatifin çalıştığı ürünler üzerinde tecim veya komisyonculuk yapanlar bu kooperatife giremezler.

Tarım satış kooperatifleri, tarım satış kooperatifleri birliklerinin kurulabileceği bölgelerde Ekonomi bakanlığının onamıyla kurulur. Aynı ürünün satışı için bir yerde birden çok satış kooperatifi kurulamaz.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN
DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

çilik sıfatının iktisabına mâni değildir.

MADDE 3 — İkinci maddede yazılı evsaf ve şeraiti haiz olmaksızın çiftçilikle iştigal eden ve zirai istihsalâtının geliri bir çiftçi aile geçiminin üstünde bulunan çiftçilerle, büyük arazi sahiblerine bu kanuna göre büyük çiftçi denir.

MADDE 4 — En az üç Zirai satış kooperatifi, satışlarının mevzuunu teşkil eden maddelerin ihrac merkezlerinde İktisad vekâletinin tasvibi ve tasdiki ile bir Zirai satış kooperatifleri birliği kurabilirler. Her ihrac merkezinde muayyen bir mahsul için ancak bir birlik kurulabilir. Bir birlik bir kaç mahsulün satış ve ihracile iştigal edebilir.

MADDE 5 — Zirai satış kooperatifleriyle bunların birliklerinin kuruluş maksadları:

a - Ortakların ve dolayısıyla ülkenin mahsullerine devamlı ve kuvvetli mahrec ve müşteriler bulmak,

b - İcabında bu mahsulleri ham madde olarak işlemek ve bu suretle elde edilen maddelerin satışını yapmak,

c - Dahil ve haricteki mutavassıtlara giden kazancı müstahsillere malederek durumlarını yabancı ülkelerdeki müstahsillere karşı takviye etmek,

ç - Piyasada nâzım bir mevki alıb fiatlerin muzir temevvüçlerine mani olarak mahsullerin istihlâk piyasalarının icablarına göre en müsaid fiatlerle satışını temin etmek,

d - Memleket mahsullerinin standardlaştırılmasında müstah-

MADDE 2 — En az üç zirai satış kooperatifi, satışlarının mevzuunu teşkil eden maddelerin ihrac merkezlerinde İktisad vekâletinin tasvibi ve tasdiki ile bir zirai satış kooperatifleri birliği kurabilirler. Her ihrac merkezinde muayyen bir mahsul için ancak bir birlik kurulabilir. Bir birlik bir kaç mahsulün satış ve ihracile iştigal edebilir.

MADDE 3 — Zirai satış kooperatifleriyle bunların birliklerinin kuruluş maksadları:

a - Ortakların ve dolayısıyla ülkenin mahsullerine devamlı ve kuvvetli mahrec ve müşteriler bulmak,

b - İcabında bu mahsulleri ham madde olarak işlemek ve bu suretle elde edilen maddelerin satışını yapmak,

c - Dahil ve haricteki mutavassıtlara giden kazancı müstahsillere malederek durumlarını yabancı ülkelerdeki müstahsillere karşı takviye etmek,

ç - Piyasada nâzım bir mevki alıb fiatlerin muzir temevvüçlerine mani olarak mahsullerin istihlâk piyasalarının icablarına göre en müsaid fiatlerle satışını temin etmek,

d - Memleket mahsullerinin standardlaştırılmasında müs-

MADDE 2 — En az üç tarımsal satış kooperatifi satışlarının konusu olan maddelerin ihrac merkezlerinde ekonomi bakanlığı onamile bir tarımsal satış kooperatifleri birliği kurulacaktır. Her ihrac merkezinde bir ürün için ancak bir birlik kurulabilir.

Bir birlik bir kaç ürünün satış ve ihrac işleriyle de uğraşabilir.

MADDE 3 — Tarımsal satış kooperatifleriyle birliklerinin kuruluş ergeleri:

a - Ortakların ürünlerine devamlı sürüt ve alıcılar bulmak,

b - Lüzumunda bu ürünleri ham madde olarak işlemek ve böylece elde edilen maddelerin satışını yapmak,

c - İç ve dıştaki araçlara giden kazancı üretmenlere mal ederek durumlarını yabancı ülkelerdeki üretmenlere karşı kuvvetlendirmek,

ç - Piyasada fiatlerin zararlı dalgalanmalarının önüne geçerek ürünlerin yogaltımını piyasasında en iyi fiatlerle satışını başarmak,

d - Yurd ürünleri standartlaştırılmasında üretmelerle malı çıkarıcılara düşen ödevleri gerçekleştirmek,

e - Ortakların mühtac olduk-

Zr. E.

B. E.

MADDE 2 — En az üç tarım kooperatifi, satışını yaptıkları ürünlerin çıkart merkezlerinde Ekonomi bakanlığı onamile bir tarım satış kooperatifleri birliği kurarlar. Her çıkart merkezinde bir ürün için ancak bir birlik kurulabilir.

Bir birlik bir kaç ürünün satış ve çıkart işleriyle de uğraşabilir.

MADDE 3 — Tarım satış kooperatifleriyle birliklerinin kuruluş ergeleri:

a - Ortakların ürünlerine devamlı sürüm ve alıcılar bulmak,
b - Lüzumunda bu ürünleri ham madde olarak işlemek ve böylece elde edilen maddelerin satışını yapmak,

c - İç ve dıştaki aracılara giden kazancı üretmenlere mal ederek durumlarını yabancı ülkelerdeki üretmenlere karşı kuvvetlendirmek,

ç - Piyasada düzen verici bir yer alarak fiyatların zararlı dalgalanmalarının önüne geçmek ürünlerin yoğun piyasaında en iyi fiyatlarla satışını başarmak,

d - Yurd ürünlerinin standartlaştırılmasında üretmenlere çıkartçılara düşen ödevleri gerçekleştirmek,

MADDE 2 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

MADDE 3 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

Hü.

Ik. E.

Ad. E.

sillere ve ihracatçıya düşen vazifeleri gerçekleştirmek,

e - Ortakların muhtac oldukları her nevi istihsal vasıtalarını toptan ucuz olarak tedarik ve tevzi etmek.

Suretile ihracat mahsullerinin istihsal maliyetlerini en aşağı hadde indirmek, nefaset ve satış kabiliyetlerini arttırmak, beynelmilel piyasalarda en müsaid fiatlarla satışını temin etmektir.

MADDE 6 — Bu kanunda yazılı ziraî satış kooperatifleriyle ziraî satış kooperatifleri birliklerinin ortakları tarafından imzalanacak olan esas mukavelename formülleri bir defaya mahsus olmak üzere Ziraat bankası hazırlanır ve İktisad vekâletince tasvib ve İcra Vekilleri Heyeti tarafından tasdik olunur. Esas mukavelename formülünde yapılacak değişiklikler de aynı suretle icra olunur. Bu esas mukavelenameler bu kanuna uygun her türlü hükümler meyanında başlıca aşağıda yazılı hususları tesbit ve tayin ederler :

a - Ortakların ve ortak kooperatiflerin evsafı, vazife, salâhiyet ve mesuliyetleri,

b - Ortakların ve ortak kooperatiflerin taahhüd edecekleri iştirak hisselerile senelik mahsul teslimat miktarı arasındaki nisbetler,

c - (18) ve (19) ncu maddeler mucibince toplanacak ihtiyat sermayelerinden ve ihtiyat akçesinden sarfiyatı icab ettirecek haller ve bu muamelelerin şekli,

ç - İdare ve murakabe heyetlerinin sureti teşekkülü, vazifeleri ve mesuliyetleri,

tahsillere ve ihracatçıya düşen vazifeleri gerçekleştirmek,

e - Ortakların muhtac oldukları her nevi istihsal vasıtalarını toptan ucuz olarak tedarik ve tevzi etmek,

Suretile ihracat mahsullerinin istihsal maliyetlerinin en aşağı hadde indirmek, nefaset ve satış kabiliyetlerini arttırmak, beynelmilel piyasalarda en müsaid fiatlarla satışını temin etmektir.

MADDE 4 — Bu kanunda yazılı ziraî satış kooperatifleriyle birliklerinin ortakları tarafından imzalanacak olan esas mukavelename formülleri bir defaya mahsus olmak üzere Ziraat bankası hazırlanır ve İktisad vekâletince tasvib ve İcra Vekilleri Heyeti tasdik olunur. Esas mukavelename formülünde yapılacak değişiklikler de aynı suretle icra olunur. Bu esas mukavelenameler bu kanuna uygun her türlü hükümler meyanında başlıca aşağıda yazılı hususları tesbit ve tayin ederler.

a - Ortakların ve ortak kooperatiflerin evsafı vazife, salâhiyet ve mesuliyetleri,

b - Ortakların ve ortak kooperatiflerin taahhüd edecekleri iştirak hisselerile senelik mahsul teslimat miktarı arasındaki nisbetler,

c - (16) ve (17) nci maddeler mucibince toplanacak ihtiyat akçesinden sarfiyatı icab ettirecek haller ve bu muamelelerin şekli,

ç - İdare ve murakabe heyetlerinin teşekkül suretleri, vazifeleri ve mesuliyetleri,

d - Umumî heyetlerin vazife,

e - Ortakların üretim ihtiyaçları her türlü üretim araçlarını toptan ucuz olarak edinip dağıtmak gibi çırık ürünlerini ucuza mal etmek, kalitesini iyileştirerek satış kapasitesini arttırmak ve arsulusal piyasalarda en iyi fiatle satışını sağlamak.

MADDE 4 — Bu kanunda yazılı tarımsal satış kooperatifleriyle birliklerinin ortaklarıca imzalanacak ana mukavelename formülleri bir defaya mahsus olmak üzere Ziraat bankasıca hazırlanır. ve Ekonomi bakanlığınca onanır ve İcra Vekilleri Kurulunca onaylanır.

Ana mukavelename formüllerinde yapılacak değişiklikler de böylece yapılır.

Ana mukavelenamelerde bu kanundaki hükümler arasında başlıca aşağıda yazılı şeyler saptanır :

a - Ortakların ve ortak kooperatiflerin vasıfları, şartları, ödevleri, yetkeleri ve sovarları,

b - Ortakların ve ortak kooperatiflerin yükenecekleri ortaklık paylarıyla teslim edecekleri ürün arasındaki nisbetler,

c - 16 ve 17 nci maddelere göre toplanacak yedek akçeden harcanmasını gerekli kılacak haller,

ç - Yönetim ve kontrol kurullarının kuruluş tarzları ve ödevleriyle soravları,

d - Genel kurulların ödev, yetke soravları ve toplantılarına ilgili hükümler,

e - Kooperatiflerin ve bir-

Zr. E.

e - Ortakların üretim ihtiyaçlarına yarayan her çeşid araç ve yaraçları toptan ucuz olarak edinip dağıtmak gibi çikat ürünlerini ucuza mal etmek, kalitesini iyileştirmek satış kapasitesini arttırmak ve bunların arsulusal piyasalarda en iyi fiatla satışını sağlamaktır.

MADDE 4 — Bu kanunda yazılı tarım satış kooperatifleriyle birliklerinin ortaklarınca imzalanacak ana mukavelename formülleri bir defaya mahsus olmak üzere Ziraat bankasınca hazırlanır. ve Ekonomi bakanlığınca onanır ve İcra Vekilleri Kurulunca kabul edilir.

Ana mukavelename formüllerinde yapılacak değişiklikler de böylece yapılır.

Ana mukavelenamelerde bu kanundaki hükümler arasında başlıca aşağıda yazılı şeyler saptanır:

a - Ortakların ve ortak kooperatiflerin vasıfları, şartları, ödevleri, yetkeleri ve soravları,

b - Ortakların ve ortak kooperatiflerinin yükenecekleri ortaklık paylariyle teslim edecekleri ürün arasındaki nisbetler,

c - 16 ve 17 nci maddelere göre toplanacak yedek akçeden harcanmasını gerekli kılacak haller,

ç - Yönetim ve kontrol kurullarının kuruluş tarzları ve ödevleriyle soravları,

d - Genel kurulların ödev, yetke, soravları ve toplantılarına ilgili hükümler,

e - Kooperatifin ve birlikle-

B. E.

MADDE 4 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

Hü.

d - Umumi heyetlerin vazife, salâhiyet ve mesuliyetleri, içtimalarına taallük eden hükümler,

e - Kooperatiflerin ve birliklerin muameleleri ve karşılıklı münasebetleri,

f - Ortaklara ve ortak kooperatiflere teslim ettikleri mahsuller mukabilinde yapılacak avansların tevzi nisbet ve şekilleri, hesap kesimi, kâr tevzii,

g - Kooperatiflerin ve birliklerin tescili, feshi ve muamelelerinin tasfiyesi.

MADDE 7 — Zirai satış kooperatiflerinin sermayeleri ortakların taahhüd edeceği hisse miktarı bir yılda teslim edeceği ortaklık hisselerinden toplanır. Bu sermayenin asgarî haddi ile bir ortaklık hissesinin tutarı ve ödeme şekilleri ve ortakların taahhüd edeceği hisse miktarı bir yılda teslim edeceği mallarla mütenasib olmak üzere kooperatifin çalışacağı sahanın ekonomik vaziyetine göre esas mukavelename ile tesbit olunur. Ortağın mal teslimatı arttıkça taahhüt edeceği hisse adedi de o nisbette artar, ve ticaret kanununda tesbit edilen 500 liralık azamî haddi de aşabilir. Kooperatifin teşekkül edebilmesi için taahhüd edilen sermayesinin yirmide birinin tahsil olunması lâzımdır.

Ortakların üçüncü şahıslara karşı mesuliyeti taahhüd eyledikleri ortaklık hissesi ve satış kooperatifine her sene vermediği taahhüd eyledikleri mahsulün tutarı ile mahduddur.

MADDE 8 — Zirai satış kooperatifleri birliklerinin sermayesi, ortaklık hisselerinin

İk. E.

salâhiyet ve mesuliyetleri, içtimalarına taallük eden hükümler,

e - Kooperatiflerin ve birliklerin muameleleri ve karşılıklı münasebetleri,

f - Ortaklara ve ortak kooperatiflere teslim ettikleri mahsuller mukabilinde yapılacak avansların tevzi nisbet ve şekilleri, hesap kesimi, fiat farkı tevzii,

g - Kooperatiflerin ve birliklerin feshi ve muamelelerinin tasfiyesi.

MADDE 5 — Zirai satış kooperatiflerinin sermayeleri ortakların taahhüd edeceği ortaklık hisselerinden toplanır. Bu sermayenin asgarî haddi ile bir ortaklık hissesinin tutarı ve ödeme şekilleri ve bir yılda teslim edeceği mallarla mütenasib olmak üzere ortağın taahhüd edeceği hisse miktarı kooperatifin çalışacağı sahanın ekonomik vaziyetine ve işleme ve ihrac icablarına göre esas mukavelename ile tesbit olunur. Ortağın mal teslimatı arttıkça taahhüd edeceği hisse de o nisbette artar ve ticaret kanununda tesbit edilen 500 liralık azamî haddi de aşabilir. Kooperatifin teşekkül edebilmesi için taahhüd edilen sermayenin yirmide birinin tahsil olunması lâzımdır.

Ortakların üçüncü şahıslara karşı mesuliyeti taahhüd eyledikleri ortaklık hissesi ve satış kooperatifine her sene vermediği taahhüd eyledikleri mahsulün safi tutarı ile mahduddur.

MADDE 6 — Zirai satış kooperatifleri birliklerinin sermayesi, ortaklık hisselerinin mik-

Ad. E.

liklerin işleri ve karşılıklı ilgileri,

f - Ortaklara ve ortak kooperatiflere teslim ettikleri ürünler karşılığı yapılacak avansların dağıtılma nisbet ve şekilleri, hesap kesimi ve fiat farkının dağıtılması,

g - Kooperatiflerin ve birliklerin feshi ve tasfiyesi.

MADDE 5 — Tarımsal satış kooperatiflerinin kapitalleri ortakların yükenecekleri ortaklık paylarından meydana gelir. Bu kapitalin en az haddi ile bir ortaklık payının tutarı ve ödeme şekilleri ve bir yılda teslim edeceği mallarla uygun olmak üzere ortağın yükeneceği pay derecesi kooperatifin çalışacağı alanın ekonomik durumuna ve işleme ve çıkar lüzumuna göre ana mukavelename ile saptanır.

Ortağın teslim edeceği mal arttıkça yükeneceği pay sayısı da ona göre artar ve ticaret kanununda yazılı 500 liralık en yukarı haddi de aşabilir. Kooperatifin kurulabilmesi için yüklenilen kapitalin yirmide birinin alınmış olması şarttır.

Ortakların üçüncü şahıslara karşı soravı yükendikleri ortaklık payı ve satış kooperatiflerine her yıl vermediği yükendikleri ürünün duru tutarı ile buçludur.

MADDE 6 — Tarımsal satış kooperatiflerinin kapitalleri ortaklık paylarının miktarı ve tu-

Zr. E.

B. E.

rin işleri ve karşılıklı ilgileri,

f - Ortaklara ve ortak kooperatiflere teslim ettikleri ürünler karşılığı yapılacak avansların dağıtılma nisbet ve şekilleri, hesap kesimi ve fiat farkının dağıtılması,

g - Kooperatifin ve birliklerin fesih ve tasfiyesi,

MADDE 5 — Tarım satış kooperatiflerinin kapitalleri ortaklarının yükenecekleri ortaklık paylarından meydana gelir. Bu kapitalin en az haddi ile bir ortaklık payının tutarı ve ödeme şekilleri ve bir yılda teslim edecekleri mallarla uygun olmak üzere ortağın yükeneceği pay derecesi kooperatifin çalışacağı alanın ekonomik durumuna ve işleme ve çıkıt lüzumuna göre ana mukavele-name ile saptanır.

Ortağın teslim edeceği mal arttıkça yükeneceği pay sayısı da ona göre artar ve ticaret kanununda yazılı 500 liralık en yukarı haddi de aşabilir. Kooperatifin kurulabilmesi için yüklenilen kapitalin yirmide birinin alınmış olması şarttır.

Ortakların üçüncü şahıslara karşı soravı yükendikleri ortaklık payı ve satış kooperatiflerine her yıl vermediği yükendikleri ürünün duru tutarı ile buçludur.

MADDE 6 — Tarım satış kooperatiflerinin kapitalleri ortaklık paylarının miktarı ve tu-

MADDE 5 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

MADDE 6 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

Hü.

İk. E.

Ad. E.

miktarı ve tutarı ile ödeme şekilleri ve birliğin işe başlayabilmesi için tahsil edilmesi lâzımgelen asgarî sermaye haddi ay-nen 7 nci madde hükümlerine tâbidir.

Ancak ortak kooperatiflerin birlik muamelelerinden dolayı üçüncü şahıslara karşı mesuliyeti, taahhüd eyledikleri ortaklık hissesinin tamamı ve birliğe her sene teslimini deruhde ettikleri mahsuller tutarının yarısı ile mahduttur.

MADDE 9 — Zirai satış kooperatifleri ortakları, on sene ortaklık yapmadıkça ve taahhüd ettiği iştirâk hissesini tamamen ödemedikçe ortaklıktan istifa edemezler. Bu şartlar dairesinde istifa edenlerle nakli mekân etmek veya kooperatifi alâkadar eden zirai istihsal sahasından çekilmek suretile bu şartları ifa edemeden kooperatiften ayrılanlara iştirak hisseleri bu maddenin ikinci fıkrasındaki hüküm nazarı itibare almarak geri verilir, veya mensub olduğu satış ve kredi kooperatiflerindeki borcuna mahsub edilir. Ölen ortaklar hakkında da bu hükümler tatbik olunur.

Her ne şekilde olursa olsun ortaklıkları zail olanların, bu kanun hükümlerinden doğacak mesuliyetleri kooperatifle alâkalarının kesildiği senenin sonundan itibaren iki sene devam eder.

MADDE 10 — Zirai satış kooperatifleriyle birliklerinin iştirak hisseleri terhin veya haciz edilemeyeceği gibi başkalarına devredilemez.

tarı ve tutarı ile ödenme şekilleri ve birliğin işe başlayabilmesi için tahsil edilmesi lâzımgelen asgarî sermaye haddi ay-nen 5 nci madde hükümlerine tâbidir.

Ancak ortak kooperatiflerin birlik muamelelerinden dolayı üçüncü şahıslara karşı mesuliyeti, taahhüd eyledikleri ortaklık hissesinin tamamı ve birliğe her sene teslimini deruhde ettikleri mahsuller tutarının yarısı ile mahduttur.

MADDE 7 — Zirai satış kooperatifleri ortakları, on sene ortaklık yapmadıkça ve taahhüd ettiği iştirak hissesini tamamen ödemedikçe ortaklıktan istifa edemezler. Bu şartlar dairesinde istifa edenlerle nakli mekân etmek veya kooperatifi alâkadar eden zirai istihsal sahasından çekilmek suretile bu şartları ifa edemeden kooperatiften ayrılanlara iştirak hisseleri bu maddenin ikinci fıkrasındaki hüküm nazarı itibare almarak geri verilir veya mensub olduğu satış ve kredi kooperatiflerindeki borcuna mahsub edilir. Ölen ortaklar hakkında da bu hükümler tatbik olunur.

Her ne şekilde olursa olsun ortaklıkları zail olanların bu kanun hükümlerinden doğacak mesuliyetleri kooperatifle alâkalarının kesildiği senenin sonundan itibaren iki sene devam eder.

MADDE 8 — Zirai satış kooperatifleriyle birliklerinin iştirak hisseleri terhin veya haczedilemeyeceği gibi başkalarına devir de edilemez.

tarı ile ödenme şekilleri ve birliğin işe başlayabilmesi için alınması lâzımgelen en aşağı kapital haddi beşinci madde hükümlerine bağlıdır.

Ancak ortak kooperatiflerin birlik işlerinden dolayı üçüncü şahıslara karşı soravı yükendikleri ortaklık payının tümü ve birliğe her yıl teslimini üstlerine aldıkları ürünler tutarının yarısı ile buçludur.

MADDE 7 — Tarımsal satış kooperatifleri ortakları, on sene ortaklık yapmadıkça ve yükendikleri ortaklık payının hepsini ödemedikçe ortaklıktan çıkamazlar. Bu şartlar içinde çıkanlarla bulunduğu kooperatif bölgesinden başka yere taşınarak veya o bölgede kooperatifi ilgilendiren tarımsal üretim işinden çekilerek bu şartları yapmadan kooperatiften ayrılanlara ortaklık payları geri verilir veya ortağı bulunduğu satış ve kredi kooperatiflerindeki borcuna karşı tutulur.

Ölen ortaklar için de bu hükümler taptanır.

Her ne şekilde olursa olsun ortaklıkları ortadan kalkanların bu kanun hükümlerinden doğacak soravları kooperatifle olan ilgilerinin kesildiği yılın sonundan başlayarak iki yıl sürer.

MADDE 8 — Tarımsal satış kooperatifleriyle birliklerinin ortaklık payları rehin veya haczedilemeyeceği gibi başkalarına da devredilemez.

Zr. E.

B. E.

tarı ile ödenme şekilleri ve birliğin işe başlayabilmesi için alınması lâzımgelen en aşağı kapital haddi beşinci madde hükümlerine bağlıdır.

Ancak ortak kooperatiflerin birlik işlerinden dolayı üçüncü şahıslara karşı soravı yükendikleri ortaklık payının tümü ve birliğe her yıl teslimini üstlerine aldıkları ürünler tutarının yerisi ile buçludur.

MADDE 7 — Tarım satış kooperatifleri ortakları, on sene ortaklık yapmadıkca ve yükendikleri ortaklık payının hepsini ödemedikce ortaklıktan çıkmazlar. Bu şartlar için de çikanlarla bulunduğu kooperatif bölgesinden başka yere taşınmak veya o bölgede kooperatifi ilgilendiren tarım üretim işinden çekilerek bu şartları yapmadan kooperatiften ayrılanlara ortaklık payları geri verilir veya ortağı bulunduğu satış ve kredi kooperatiflerindeki borcuna karşı tutulur.

Ölen ortaklar için de bu hükümler taptandır.

Her ne şekilde olursa olsun ortaklıkları ortadan kalkanların bu kanun hükümlerinden doğacak soravların kooperatife olan ilgililerinin kesildiği yılın sonundan başlayarak iki yıl sürer.

MADDE 8 — Tarım satış kooperatifleriyle birliklerinin ortaklık payları rehin veya haczedilemeyeceği gibi başkalarına da devredilemez.

MADDE 7 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

MADDE 8 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

MADDE 11 — Ziraî satış kooperatifleri ortakları, satışı kooperatifin teşekkül maksadları meyanına giren mahsullerin her sene tamamen kooperatife teslimine mecburdurlar. Ortaklar bu neviden olan ziraî mahsullerinin tamamını, mensub oldukları satış kooperatifine teslim edecekleri mahsullerinin miktar ve nevilerini, Ziraî satış kooperatiflerinin tayin edecekleri müddetler içinde ve şekillerde mezkûr kooperatiflere bildirmeğe mecburdurlar.

Bu mecburiyeti ifa etmeyenler veya beyannamelerinde hakikate uygun olmayan malumat verenler Ziraî satış kooperatiflerinin idare meclisi ve umumî heyetin tasvibile Ziraî satış kooperatiflerinden çıkarılır. Bu suretle çıkarılan ortakların hisseleri hakkında da (8) nci madde hükümleri tatbik olunur.

Bu gibiler mensub oldukları Ziraî kredi kooperatifinden çıkarılarak borçları muacceliyet kesbeder.

Ancak tabiat afetleri, nebati ve hayvanî hastalıklar gibi sebebler dolayısıyla taahhüdlerini tamamen veya kısmen ifa etmeyen ortaklar hakkında bu cezaî hükümler tatbik olunmaz.

MADDE 12 — Ziraî satış kooperatifleri, ortaklarından aldıkları mahsulleri tamamen birliğe teslim etmeğe mecburdurlar. Bu mahsulleri birliğe vermekten imtina eden veya onları birliğin tahrirî müsaadesini almadan başka tarafa satan Ziraî satış kooperatiflerinin idare meclisleri hakkında (14) nci madde hükümleri tatbik olunur.

MADDE 9 — Ziraî satış kooperatifleri ortakları, satışı kooperatifin teşekkül maksatları meyanına giren mahsullerini her sene tamamen kooperatife teslimine mecburdurlar. Ortaklar bu neviden olan ziraî mahsullerinin miktar ve nevilerini, ziraî satış kooperatiflerinin tayin edecekleri müddetler içinde ve şekillerde mezkûr kooperatiflere bildirmeğe mecburdurlar.

Bu mecburiyeti ifa etmeyenler veya beyannamelerinde hakikate uygun olmayan malumat verenler ziraî satış kooperatiflerinin idare meclisi ve kararı ve umumî heyetin tasvibile ziraî satış kooperatiflerinden çıkarılırlar. Bu suretle çıkarılan ortakların hisseleri hakkında 16 nci madde hükümleri tatbik olunur.

Bu gibiler mensub oldukları Ziraî kredi kooperatiflerinden de çıkarılarak borçları muacceliyet kesbeder.

Ancak tabiat âfetleri, nebati ve hayvanî hastalıklar gibi sebebler dolayısıyla taahhüdlerini tamamen veya kısmen ifa etmeyen ortaklar hakkında bu cezaî hükümler tatbik olunmaz.

MADDE 10 — Ziraî satış kooperatifleri, ortaklarından aldıkları mahsulleri tamamen birliğe teslim etmeğe mecburdurlar. Bu mahsulleri birliğe vermekten imtina eden veya onları birliğin tahrirî müsaadesini almadan başka tarafa satan ziraî satış kooperatiflerinin idare meclisleri hakkında 12 nci madde hükümleri tatbik olunur.

MADDE 9 — Tarımsal satış kooperatifleri ortakları, satışı kooperatifin kuruluş ergeleri arasına giren ürünlerinin hepsini her yıl kooperatife teslim yükümlüdür. Ortaklar bu çesitten olan tarımsal ürünlerinin ne kadar olduğunu kooperatiflerin saptayacakları vakitlerde ve şekillerde bu kooperatiflere bildirirler.

Bunu yapmayanlar vay birdiklerini doğru yazmayanlar satış kooperatiflerinin yönetim ve genel kurumlarının onamile kooperatiften çıkarılırlar. Böyle çıkarılan ortakların payları için de 16 nci madde hükümleri taptanır. Bu gibiler ortak oldukları tarımsal kredi kooperatiflerinden de çıkarılırlar.

Ancak ortağın elinde olmayan sebeplerden dolayı bu hükümler taptanmaz.

Yukardaki hükümlerin yapılmaması ortağın elinde olmayan sebeplerden ileri gelmiş ise bu maddedeki hükümler taptanmaz.

MADDE 10 — Tarımsal satış kooperatifleri ortaklarından aldıkları bütün ürünleri birliğe teslim yükümlüdürler. Bu ürünleri birliğe vermekten çekinen veya onları birliğin yazılı iznini almadan başkalarına satan satış kooperatiflerinin yönetim kurulları hakkında 12 nci madde hükmü taptanır.

Zr. E.

MADDE 9 — Tarım satış kooperatifleri ortakları, satışı, kooperatifin kuruluş ergeleri arasına giren ürünlerinin hepsini her yıl kooperatife teslim yükümlüdür. Ortaklar bu gibi tarımsal ürünlerini ne kadar ve ne çeşit olduğunu kooperatiflerin saptayacakları vakitlerde ve şekillerde bu kooperatiflere bildirirler.

Bunu yapmayanlar veya bildiklerini doğru yazmayanlar satış kooperatiflerinin yönetim ve genel kurumlarının onamile kooperatiften çıkarılırlar. Böyle çıkarılan ortakların payları için 16 ncı madde hükümleri taptanır. Bu gibiler ortak oldukları tarım kredi kooperatiflerinden de çıkarılırlar.

Yukarıdaki hükümlerin yapılması ortağın elinde olmayan sebeplerden ileri gelmiş ise bu maddedeki hükümler taptanmaz.

MADDE 10 — Tarım satış kooperatifleri ortaklarından aldıkları bütün ürünleri birliğe teslim yükümlüdürler. Bu ürünleri birliğe vermekten çekinen veya onları birliğin yazılı iznini almadan başkalarına satan satış kooperatiflerinin yönetim kurulları hakkında 12 nci madde hükmü taptanır.

B. E.

MADDE 9 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

MADDE 10 — Ziraat encümeninin maddesi aynen

Hü.

MADDE 13 — Ziraî satış kooperatiflerinin ortakları üzerindeki ve birliklerinin de ortak kooperatifler üzerindeki matlubatı hakkında, Ziraî kredi kooperatiflerinin ortaklarındaki matlubatın sureti tahsili hakkındaki hükümler tatbik olunur.

MADDE 14 — Ziraî satış kooperatifleriyle birliklerinin idare ve murakabe heyetleriyle memurlarından ve eksperlerinden, zimmet, ihtilâs, vazife suiistimali, sirkat gibi fiilleri irtikâb edenler, ihmal ve terahisi görülenler, rapor, zabıtname, blânço ve bütün sair kuyud ve vesaike hakikate uygun olmayan malûmat dercedenler ve bu kanunun (6) ncı maddede yazılı esas mukavelenameler hükümlerine riayet etmeyenler, Devlet memurları hakkında tatbik olunan cezalarla tecziye olunurlar.

İktisad vekâleti müfettişleri tarafından yapılacak teftiş neticesinde suçları tebeyyün eden bu gibi eşhasa mezkûr vekâletce el çektirilir ve haklarında memurin muhakemat kanunu tatbik edilmeyerek İktisad vekâletinin talebi üzerine adli mahkemelerde takibat icra kılınır. İdare meclisi azalarından işten el çektirilenlerin yerine aynı hak ve mesuliyetlerle İktisad vekâleti tarafından münasib görülecek başka zevat muvakkaten tayin olunur. Bunların vazifesi bir heyeti umumiye tarafından yapılacak yeni bir intihabın İktisad vekâletince tasdikına kadar devam eder.

MADDE 15 — Ziraî satış kooperatifleriyle birliklerinin bil-

İk. E.

MADDE 11 — Ziraî satış kooperatiflerinin ortakları üzerindeki ve birliklerinin de ortak kooperatifler üzerindeki matlubatı hakkında, Ziraî kredi kooperatiflerinin ortaklarındaki matlubatın tahsil sureti hakkındaki hükümler tatbik olunur.

MADDE 12 — Ziraî satış kooperatifleriyle birliklerinin idare ve murakabe heyetleriyle memurlarından ve eksperlerinden, zimmet, ihtilâs, vazife suiistimali, sirkat gibi fiilleri irtikâb edenler, rapor, zabıtname, blânço ve bütün sair kuyud ve vesaike hakikate uygun olmayan malûmat dercedenler, Devlet memurları hakkında tatbik olunan cezalarla tecziye olunurlar.

İktisad vekâleti tarafından yaptırılacak teftiş neticesinde suçları tebeyyün eden bu gibi eşhasa mezkûr vekâletce işten el çektirilir ve haklarında memurin muhakemat kanunu tatbik edilmeyerek İktisad vekâletinin talebi üzerine adli mahkemelerde takibat icra kılınır. İdare meclisi azalarından işten el çektirilenlerin yerine aynı hak ve mesuliyetlerle İktisad vekâleti tarafından münasib görülecek başka zevat muvakkaten tayin olunur. Bunların vazifesi bir heyeti umumiye tarafından yapılacak yeni bir intihabın İktisad vekâletince tasdikına kadar devam eder.

MADDE 13 — Ziraâî satış kooperatifleriyle birliklerinin bil-

Ad. E.

MADDE 11 — Tarımsal satış kooperatiflerinin veya birliklerinin para ve malları, blânço, zabıtname, rapor ve başka bütün evrak, defter ve belgeleri üzerinde suç işleyen yönetim ve kontrol kurulları başkanı ve üyeleriyle işyarları ve eksperleri bu suçlarından dolayı Devlet işyarları gibi ceza görürler.

Ekonomi bakanlığınca yaptırılacak kontrol sonucunda suçları anlaşılmanın işlerine son verilebilir. Yönetim kurulu başkanı ve üyeliklerinden çıkarılanların yerine genel kurulca seçim yapılmıca yedek aynı ödev ve yekte ile Ekonomi bakanlığı tarafından başkaları atanır.

MADDE 12 — Tarımsal satış kooperatifleriyle birliklerinin

Zr. E.

MADDE 11 — Tarm satış kooperatiflerinin ortaklarındaki ve birliklerin de ortak kooperatiflerindeki alacakları hakkında, tarm kredi kooperatifleri kanununun 11 nci maddesindeki hükümler taptandır.

MADDE 12 — Adliye encümeninin 11 nci maddesinin aynı

MADDE 13 — Adliye encümeninin 12 nci maddesinin aynı

B. E.

11 nci madde tayedilmiştir.

MADDE 11 — Adliye encümeninin 11 nci maddesi aynen

MADDE 12 — Adliye encümeninin 12 nci maddesi aynen

Hü.

cümle muameleleri ve kayıdleri Ziraat bankasının ve İktisad vekâletinin teftiş ve murakabesine tâbidir.

Kooperatiflerin ve birliklerin Meclisi idare, müdür ve memurları bu teftiş ve murakabeyi kolaylaştırmak mecburiyetindedir. Güçlük gösterenler İktisad vekâleti emrile işten elçektirilir ve haklarında 14 nci madde hükümleri tatbik olunur.

MADDE 16 — Ziraî satış kooperatifleriyle birlikleri hükmî şahsiyeti haiz olub esas mukavelenamelerinde ve talimatnamelerinde yazılı muameleleri yapabilmek için İktisad vekâletinin müsaadesile gayrimenkul mallar sahibi olabilir. Bu gayrimenkuller terhin edilemeyeceği gibi haciz dahi edilemez.

MADDE 17 — Ziraî satış kooperatifleriyle birliklerinin muamele ve muhasebe tarzlarını ve tutacakları defterleri gösteren talimatnameler İktisad vekâletince tesbit olunur. Bu defterler bütün hukukile birlikte ticaret kanununun 66 ve 485 nci maddelerindeki defterlerin yerine kaim olunur.

MADDE 18 — Ziraî satış kooperatifleriyle bunların birliklerinde karşılıksız borçlarla alacakların itfa ve imhasına mahsus olmak üzere bir ihtiyat sermayesi teşkili mecburidir. İşbu sermaye, Ziraî satış kooperatiflerinde:

a - Bir sene zarfında birliğe teslim edilen mahsullerin safi tutarımdan binde üç nisbetinde kesilecek miktardan,

b - Kooperatiften ihraç edilen

İk. E.

cümle muameleleri ve kayıdleri Ziraat bankasının ve İktisad vekâletinin teftiş ve murakabesine tâbidir.

Kooperatiflerin ve birliklerin meclisi idare, müdür ve memurları bu teftiş ve murakabeyi kolaylaştırmak mecburiyetindedirler. Güçlük gösterenler İktisad vekâleti emrile işten elçektirilir. 12 nci maddeye göre diğerleri yerlerine tayin olunur.

MADDE 14 — Ziraî satış kooperatifleriyle birlikleri İktisad vekâletinin müsaadesile gayrimenkul mal edinebilirler. Bu gayrimenkuller terhin edilemeyeceği gibi haciz dahi edilemez.

MADDE 15 — Ziraî satış kooperatifleriyle birliklerinin muamele ve muhasebe tarzlarını ve tutacakları defterleri gösteren talimatnameler İktisad vekâletince tesbit olunur.

MADDE 16 — Ziraî satış kooperatifleriyle birliklerinde karşılıksız borçların itfa ve imhasına mahsus olmak üzere bir ihtiyat akçesi teşkili mecburidir. İşbu akçe ziraî satış kooperatiflerinde:

A - Bir sene zarfında birliğe teslim edilen mahsullerin safi tutarımdan binde üç nisbetinde kesilecek miktardan,

B - Kooperatiften ihraç edilen veya 7 nci maddede tasrih

Ad. E.

bütün işleri ve kayid ve defterleri Ziraat bankasının ve Ekonomi bakanlığının kontrolüne bağlıdır.

Bu kontrolde güçlük gösteren kooperatif ve birliklerin yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile direktör ve işyarları Ekonomi bakanlığının emrile vazifelerinden çıkarılır.

MADDE 13 — Tarım ve satış kooperatifleriyle birlikleri Ekonomi bakanlığının iznile taşısız mal alabilirler. Bu mallar ipotek edilemeyeceği gibi haciz de olunamaz.

MADDE 14 — Tarımsal satış kooperatifleriyle birliklerinin iş ve hesap usulleri ve tutacakları defterleri Ekonomi bakanlığı saptar. Bu defterler ticaret kanununun 66 ve 487 nci maddelerinde yazılı defterlerin yerine geçer.

MADDE 15 — Tarımsal satış kooperatifleriyle birliklerinde karşılıksız borçların amortisine mahsus olmak üzere bir yedek akçesi ayrılır.

Bu yedek akçesi:

a - Bir sene içinde birliğe teslim edilen ürünlerin duru tutarımdan kesilecek binde üçten,

b - Kooperatiften çıkarılan veya yedinci maddede yazılı sebebler dışında kooperatiften çıkarılanların ortaklık hisselerinin

Zr. E.

B. E.

MADDE 14 — Adliye encümeninin 13 ncü maddesinin ayni

MADDE 13 — Adliye encümeninin 13 ncü maddesi aynen

MADDE 15 — Adliye encümeninin 14 ncü maddesinin ayni

MADDE 14 — Adliye encümeninin 14 ncü maddesi aynen

MADDE 16 — Tarım satış kooperatiflerle birliklerinde karşılıksız borçların kapatılmasına mahsus olmak üzere bir yedek akçe ayrılır.

Bu yedek akçe:

Adliye encümeninin ayni

MADDE 15 — Ziraat encümeninin 16 ncı maddesi aynen

Hü.

veya (9) neu maddede tasrih edilen hal ve sebebler haricinde kooperatiften çıkan ortakların iştirak hisselerinden,

c - İhtiyat sermayesinin gelirlerinden,

ç - Hükûmetçe verilecek tahsisattan toplanır.

Zirai satış kooperatifleri birliklerinin ihtiyat sermayesi:

a - Bir sene zarfında satılan mahsullerin safi tutarından binde üç nisbetinde kesilecek miktardan,

b - Safi kazançtan her sene nihayetinde ayrılacak yüzde on nisbetindeki kısımdan,

c - İhtiyat sermayenin ve ihtiyat akçesinin gelirlerinden,

ç - Hükûmetçe verilecek tahsisattan toplanır.

İhtiyat sermayelerin yarısı, İktisad vekâletinin müsaadesile gayrimenkul mübayaa veya inşasına ve işletme tesisatı yapılmasına sarfolunabilir.

MADDE 19 — Satış kooperatifleri birliklerinde, senelik muamelelerden dolayı sene sonunda hâsıl olabilecek zararları karşılamak üzere bir ihtiyat akçesi teşkil edilir. Bu ihtiyat akçesi, birliğin bir sene zarfında sattığı mahsullerin safi tutarından binde dört nisbetinde kesilecek paralardan toplanır.

MADDE 20 — Zirai satış kooperatifleri birlikleri, esas vazife olarak, ortak kooperatiflerin teslim ettikleri mahsulleri değerlendirir ve satarlar. Ancak aşağıda gösterilen hallerde ortak kooperatiflere aid olmayan mahsulleri de alıp satabilirler :

a - Ortak kooperatifler tara-

İk. E.

edilen hal ve sebebler haricinde kooperatiften çıkan ortakların iştirak hisselerinden,

C - İhtiyat akçesinin gelirlerinden,

Ç - Hükûmetçe verilecek tahsisattan toplanır.

Zirai satış kooperatifleri birliklerinin ihtiyat akçesi:

A - Bir sene zarfında satılan mahsullerin safi tutarından binde üç nisbetinde kesilecek miktardan,

B - Safi kazançtan her sene nihayetinde ayrılacak % 10 nisbetindeki kısımdan ,

C - İhtiyat akçesinin gelirlerinden,

Ç - Hükûmetçe verilecek tahsisattan toplanır.

İhtiyat akçelerinin yarısı, İktisad vekâletinin müsaadesile gayrimenkul mübayaa veya inşasına ve işletme tesisatı yapılmasına sarfolunabilir.

MADDE 17 — Zirai satış kooperatifleri birliklerinde, senelik muamelelerden dolayı sene sonunda hâsıl olabilecek zararları karşılamak üzere ikinci bir ihtiyat akçesi teşkil edilir. Bu ihtiyat akçesi birliğin bir sene zarfında sattığı mahsullerin safi tutarından binde dört nisbetinde kesilecek paralardan toplanır.

MADDE 18 — Zirai satış kooperatifleri birlikleri, esas vazife olarak, ortak kooperatiflerin teslim ettikleri mahsulleri değerlendirir ve satarlar. Ancak aşağıda gösterilen hallerde ortak kooperatiflere aid olmayan mahsulleri de alıp satabilirler.

A - Ortak kooperatifler tara-

Ad. E.

den,

c - Yedek akçesinin gelirlerinden,

ç - Hükûmetçe verilecek tahsisatta toplanır.

Tarimsal satış kooperatifleri birliklerinin yedek akçesi:

a - Bir yıl içinde satılan ürünlerin duru tutarından kesilecek binde üçten,

b - Duru kazançtan her yıl sonunda ayrılacak % 10 dan,

c - Yede akçesinin gelirlerinden,

ç - Hükûmetçe verilecek tahsisattan toplanır.

Yedek akçelerin yarısı Ekonomi bakanlığının izniyle taşısız mal satın almağa veya yapmağa sarfolunabilir.

MADDE 16 — Tarimsal satış kooperatifleri birliklerinde yıllık işlerinden dolayı yıl sonunda çıkacak zararları karşılamak üzere ikinci bir yedek akçesi birliğin bir yıl içinde sattığı ürünlerin duru tutarından kesilecek binde dört nisbetindeki paralardan toplanır.

MADDE 17 — Tarimsal satış kooperatifleri birlikleri ana ödev olarak ortak kooperatiflerin teslim ettikleri ürünleri değerlendirirler ve satarlar.

Şu kadar ki aşağıda yazılı hallerde ortak olmayan kooperatiflerin ürünlerini de alıp satabilirler.

a - Ortak kooperatifleri tes-

Zr. E.

B. E.

MADDE 17 — Tarım satış kooperatifleri birliklerinde yıllık işlerinden dolayı yıl sonunda çıkacak zararları karşılamak üzere ikinci bir yedek akçesi ayrılır. Bu yedek akçesi birliğin bir yıl içinde sattığı ürünlerin duru tutarından kesilecek binde dört nisbetindeki paralardan toplanır.

MADDE 18 — Tarım satış kooperatifleri birlikleri ana ödev olarak ortak kooperatiflerinin teslim ettikleri ürünleri değerlendirirler ve satarlar.

Şu kadar ki, aşağıda yazılı hallerde ortak olmayanların ürünlerini de alıp satabilirler.

a - Ortak kooperatifleri teslimini yükenecekleri ürünlerin

MADDE 16 — Ziraat encümeninin 17 nci maddesi aynen

MADDE 17 — Ziraat encümeninin 18 nci maddesi aynen

Hü.

fından teslimi taahhüd olunan mahsuller hiç veya tamamen teslim edilmediği veya edilemediği zaman, Birliğin faal olduğu piyasalarda mevcudiyetinin idame ve yapılmış ve yapılması ticarî bir icap olan taahhüdlerin ifası maksadile,

b - Birliğin müşterileri tarafından talep edildiği halde ortak kooperatifler tarafından teslim edilen mahsuller meyanında hiç veya kâfi miktar mevcut olmayan nevi ve kalitelerin tedariki maksadile,

c - Hükümetçe görülecek lüzum üzerine himaye maksadile.

Birliğin bu mübayaatma ortak kooperatifler tavassut edebilirler.

MADDE 21 — Zirai satış kooperatifleriyle birliklerinin banka ve kredi muameleleri İktisad vekâletinin direktifleri dairesinde Türkiye Ziraat bankası tarafından ifa edilir. Lüzum ve ihtiyac hâsıl olduğu takdirde bu muameleler İktisad vekâletinin göstereceği diğer müesseseler tarafından da yapılabilir.

MADDE 22 — Zirai satış kooperatifleri ve birlikleri, umumî heyetlerince dörder kişiden ibaret birer idare heyeti tarafından idare olunurlar. Birliğin umum müdürü doğrudan doğruya İktisad vekâleti tarafından seçilir ve birliğin idare heyetinin rey sahibi bir azası sayılır. Birlik namına vazî imzaya salâhiyettar başka memurlarla satış kooperatifleri müdürlerinin tayini ve vazifeden çıkarılması İktisad vekâletinin

İk. E.

fından teslimi taahhüd olunan mahsuller hiç veya tamamen teslim edilmediği veya edilemediği zaman, birliğin faal olduğu piyasalarda mevcudiyetinin idame, ve yapılmış ve yapılması ticarî bir icap olan taahhüdlerin ifası, maksadile,

B - Birliğin müşterileri tarafından talep edildiği halde ortak kooperatifler tarafından teslim edilen mahsuller meyanında hiç veya kâfi miktar mevcut olmayan nevi ve kalitelerin tedariki maksadile,

C - Hükümetçe görülecek lüzum üzerine himaye maksadile,

Birliğin bu mübayaatma ortak kooperatifler tavassut edebilirler.

MADDE 19 — Zirai satış kooperatifleriyle birliklerinin banka ve kredi muameleleri İktisad vekâletinin direktifleri dairesinde Türkiye ziraat bankası tarafından ifa edilir. Lüzum ve ihtiyac hâsıl olduğu takdirde Ziraat bankası ile yapılacak istişare üzerine bu muameleler İktisad vekâletinin göstereceği diğer müesseseler tarafından da yapılabilir.

MADDE 20 — Zirai satış kooperatifleri ve birlikleri, umumî heyetlerince dörder kişiden ibaret birer idare heyeti tarafından idare olunurlar. Birliğin umum müdürü doğrudan doğruya İktisad vekâleti tarafından seçilir ve birlik idare heyetinin tabii azası sayılır. Birlik namına vazî imzaya salâhiyettar başka memurlarla satış kooperatifleri müdürlerinin tayini ve vazifeden çıkarılması İktisad vekâletinin tasvi-

Ad. E.

limini yükenecekleri ürünlerin hepsini veya bir kısmını teslim edilmediği vakit birliğin çalıştığı piyasalarda varlığını göstermek ve yapılmış veya yapılması tecim bakımından lüzumlu olan yükemlerin yapılması elgesile,

b - Birliğin alıcıları istediği halde ortak kooperatiflerce teslim edilen ürünler arasında hiç veya yeter derecede bulunmayan kalitelerin elde edilmesi elgesile,

c - Hükümetçe görülecek lüzum üzerine kuruma elgesile, Birliğin bu satın almalarında ortak kooperatifler aracılık ederler.

MADDE 18 — Tarımsal satış kooperatifleriyle birliklerinin banka ve kredi işleri Ekonomi bakanlığının direktiflerine uygun olarak Ziraat bankasıca yapılır. Lüzum ve ihtiyac halinde Ziraat bankası ile yapılacak danışma üzerine bu işler Ekonomi bakanlığının göstereceği sosyeteler tarafından da yapılabilir.

MADDE 19 — Tarımsal satış kooperatifleri ve birlikleri genel kurullarmca seçilen dörd kişilik birer yönetim kurulunca işleri görülür. Birliğin genel direktörü doğrudan doğruya Ekonomi bakanlığınca seçilir. Genel direktör yönetim kurulunun tabii üyesi sayılır. Birlik adına imza koymağa yetgeli başka işyarlarla satış kooperatiflerinin direktörlerinin atanması ve işlerinden çıkarılması Ekonomi bakanlığının onamasına

Zr. E.

hepsini veya bir kısmını teslim edilmediği veya edilemediği vaktin birliğin çalıştığı piyasalarda varlığını göstermek ve yapılmış veya yapılması temin bakımından lüzumlu olan yüklenlerin yerine getirilmesi erğesile,

b - Birliğin alıcıları istediği halde ortak kooperatiflerce teslim edilen ürünler arasında hiç veya yeter derecede bulunmayan kalitelerin elde edilmesi erğesile,

c - Hükümetçe görülecek lüzum üzerine kuruma erğesile,

Birliğin bu satın almalarından ortak kooperatifler aracılık ederler.

MADDE 19 — Tarım satış kooperatifleriyle birliklerinin banka ve kredi işleri ekonomi bakanlığının direktiflerine uygun olarak Ziraat bankasınınca yapılır. lüzum ve ihtiyaç halinde Ziraat bankası ile yapılacak danışma üzerine bu işler Ekonomi bakanlığının göstereceği bankalar tarafından da yapılabilir.

MADDE 20 — Tarım satış kooperatifleri ve birlikleri genel kurullarınca seçilen dört kişilik birer yönetim kurullarınca işleri görülür. Birliğin genel Ekonomi bakanlığınca seçilir. direktörü doğrudan doğruya Genel direktör yönetim kurulunun tabii üyesi sayılır. Birlik adına imza koymağa yetekli başka işyerlerle satış kooperatifleri direktörlerinin atanması ve işlerinden çıkarılması Ekonomi bakanlığının kabulüne

B. E.

MADDE 18 — Ziraat encümeninin 19 ncu maddesi aynen

MADDE 19 — Ziraat encümeninin 20 nci maddesi aynen

Hü.

tasvibine bağlıdır.

Ziraî satış kooperatifleriyle birliklerini daimî surette murakabe edecek olan ikişer kişiden müteşekkil murakabe heyetleri de umumî heyetler tarafından seçilir. Birliklerde, aynı salâhiyet ve mesuliyetlerle çalışacak bir üçüncü murakib doğrudan doğruya İktisad vekâleti tarafından seçilir.

MADDE 23 — Ziraî satış kooperatifleriyle birlikleri umumî heyetlerinin intihabları ve her nevi kararları İktisad vekâletince tasdik olunmadıkça katiyet kesbetmez.

MADDE 24 — Bu kanuna tevfikân teşekkül eden satış kooperatifleri ve birlikleri aşağıda yazılı müsaade ve muafiyetlerden istifade ederler:

a - Bu teşekküllere aid sermaye ve ihtiyat akçeleri, vergi, resim harçlardan muafıtır.

b - Bu teşekküllerin ikraz, istikraz, tevdiat ve sair bilcümle muamelâtına müteallik evrak ve senedat ve raporlar mukavelenameleri kuyudat ve muhaberatı devairi resmîyeye verecekleri arzuhalleri pul resminden muaf olduğu gibi posta ücretine ve bir gûna harç ve resme de tâbi değildir.

c - Teşekküllerin tesellüm ettikleri mahsulâtı işlemek ve temizlemek, mahsulâtın standardizasyonunu yapmak ve saire için vücade getirecekleri bilcümle tesisat ve imalâthaneleri teşviki sanayi kanunundaki muafiyetlerden istifade ederler.

ç - Devlete aid arazi üzerinde bir tesisat vücade getirmek

İk. E.

bine bağlıdır. Satış kooperatiflerinin müdürleri de idare heyetlerinin tabii azasıdır.

Ziraî satış kooperatifleriyle birliklerini daimî surette murakabe edecek olan ikişer kişiden müteşekkil murakabe heyetleri de umumî heyetler tarafından seçilir. Birliklerde, aynı salâhiyet ve mesuliyetlerle çalışacak bir üçüncü murakib doğrudan doğruya İktisad vekâleti tarafından seçilir.

MADDE 21 — Ziraî satış kooperatifleriyle birlikleri umumî heyetinin yapacakları intihablar ve verecekleri kararlar İktisad vekâletince tasdik olunmadıkça katiyet kesbetmez.

MADDE 22 — Bu kanuna tevfikân teşekkül eden satış kooperatifleri ve birlikleri aşağıda yazılı müsaade ve muafiyetlerden istifade ederler,

A - Bu teşekküllere aid sermaye ve ihtiyat akçeleri, vergi, resim ve harçlardan muafıtır.

B - Bu teşekküllerin, ikraz, istikraz, tevdiat ve sair bilcümle muamelâtına müteallik evrak ve senedat ve raporlar mukavelenameleri kuyudat ve muhaberatı devairi resmîyeye verecekleri arzuhalleri pul resminden muaf olduğu gibi posta ücretine ve bir gûna harc ve resme tâbi değildir.

C - Teşekküllerin tesellüm ettikleri mahsulâtı işlemek ve temizlemek, mahsulâtı standardizasyonunu yapmak ve saire için vücade getirecekleri bilcümle tesisat ve imalâthaneleri teşviki sanayi kanunundaki muafiyetlerden istifade ederler.

Ç - Devlete aid arazi üzerinde bir tesisat vücade getirmek

Ad. E.

bağlıdır.

Satış kooperatiflerinin direktörleri de yönetim kurulunun tabiiğ üyesidir.

Tarimsal satış kooperatifleriyle birliklerinin sürel tarzda kontrol edecek olan ikişer kişilik kontrol kurulları da genel kurullarca seçilir.

Birliklerde aynı yetke ve sovravlarla çalışacak bir üçüncü murakib doğrudan doğruya Ekonomi bakanlığınca atanır.

MADDE 20 — Tarimsal satış kooperatifleriyle birlikleri genel kurullarının yapacakları seçimler ve verecekleri kararlar Ekonomi bakanlığınca onaylanmadıkça hükümsüzdür.

MADDE 21 — Bu kanuna göre kurulmuş olan satış kooperatifleri ve birliklerinin:

a - Kapital ve yedek akçeleri vergi, resim ve harçlardan,

b - Ödüc alma ve verme işlemleri para yatırma ve başka bütün işlerinde yapılacak sened, rapor, mukavelename ve kâğıtlar resmî dairelere verecekleri dilekçeler damga resminden,

c - Satın alacakları taşırsız mallar için ferağ harcı ile damga resminden,

ç - Birbirlerinden ve ortaklarından alacakları ürem ve komusyonlar muamele vergisinden,

d - Tasdik ettirecekleri her türlü kâğıd ve defterler (ücreti âdil) müstesna olmak üzere - noterlerce alınan harc ve resimden bağışıktrlar.

Satış kooperatifleriyle birliklerin teslim alacakları ürünleri işlemek ve temizlemek ve bunların standardizasyonunu yapmak ve bundan başka maksad-

Zr. E.

bağlıdır.

Satış kooperatiflerinin direktörleri de yönetim kurulunun tabii üyesidir.

Tarım satış kooperatifleriyle birliklerinin süreli tarzda kontrol edecek olan ikişer kişilik kontrol kuralları da genel kurullarca seçilir.

Birliklerde aynı yetke ve soravlarla çalışacak bir üçüncü murakib doğrudan doğruya Ekonomi bakanlığınca atanır.

MADDE 21 — Tarım satış kooperatifleriyle birlikleri genel kurullarının yapacakları seçimler ve verecekleri kararlar Ekonomi bakanlığınca onaylanmadıkça hükümsüzdür.

MADDE 22 — Bu kanuna göre kurulmuş olan satış kooperatifleri ve birliklerinin:

a - Kapital ve yedek akçeleri vergi, resim ve harçlardan,

b - Ödünç alma ve verme işleriyle para yatırma ve başka bütün işlerinde yapılacak sened, rapor, mukavelename ve kâğıtlar resmî dairelere verecekleri dilekçeler damga resminden,

c - Satın alacakları tasırsız mallar için ferağ harcı ile damga resminden,

ç - Birbirinden ve ortaklarından alacakları ürem ve komisyonlar muamele vergisinden,

d - Tasdik ettirecekleri her türlü kâğıd ve defterler (ücreti âdil) müstesna olmak üzere noterlerce alınan harc ve resimden bağışlıktırlar.

Tarım satış kooperatifleriyle birliklerin teslim alacakları ürünleri işlemek ve temizlemek ve bunların standardizasyonunu yapmak ve bundan başka er-

B. E.

MADDE 20 — Ziraat encümeninin 21 nci maddesi aynen

MADDE 21 — Ziraat encümeninin 22 nci maddesi aynen

Hü.

istedikleri takdirde bu arazi, 1331 yılı vergi kıymetlerinin üç misli ile kendilerine devir ve ferağ olunur.

d - Satın alacakları gayrimenkuller için ferağ harcı alınmaz ve tapu senedleri bilâ harç verilir.

e - Bu teşekküllerin kuyut, defatir ve hulâsai hesabiyeleri ile sair evrak, kuyudat ve senedatı, taahhüdnameleri, mukavelenameleri noterlerce bilâ harç ve resim tasdik olunur.

f - Birliklerin satış kooperatiflerinden ve satış kooperatiflerinin ortaklarından aldıkları faiz ve komisyonlar muamele vergisine tâbi değildir.

MADDE 25 — Üçüncü şahıslarla Ziraî satış kooperatifleri veya birlikleri arasında tahdüs edecek ihtilâflar, kooperatifin veya birliğin idare merkezindeki mahkemelerce hal ve faslolunur.

MADDE 26 — Ziraî mahsul-ler satmak maksadile bu kanunun neşri tarihinden evvel kurulmuş kooperatiflerin, bu kanunun hükümlerine tâbi olabilmeleri, esas mukavelenamelerinin (6) nc maddede yazılı esas mukavelename formülüne göre tadili hakkında, bu kanunun neşri tarihinden itibaren altı

İk. E.

istedikleri takdirde bu arazi, 1331 yılı vergi kıymetlerinin üç misli ile kendilerine verilir ve ferağ olunur.

D - Satın alacakları gayrimenkuller için ferağ harcı alınmaz ve tapu senedleri damga resmine tâbi değildir.

E - Bu teşekküllerin kayid, defter, hesap hulâsaları ile sair evrak, senedleri, taahhüdnameleri mukavelenameleri noterlerce harçsız resimsiz tasdik olunur.

F - Birliklerin satış kooperatiflerinin ortaklarından aldıkları faiz ve komisyonlar muamele vergisine tâbi değildir.

MADDE 23 — Üçüncü şahıslarla ziraî satış kooperatifleri veya birlikleri arasında tahdüs edecek ihtilâflar kooperatifin veya birliğin idare merkezindeki mahkemelerce hal ve faslolunur.

MADDE 24 — Ziraî satış kooperatifleri ile birliklerinin esas mukavelenameleri noterlerce harçsız ve resimsiz olarak tescil ve ilân olunur.

Ziraî satış kooperatifleriyle birlikleri ticaret kanununun 482, 501 ve 502 nci maddeleri hükümlerine tâbi değildirler.

MADDE 25 — Ziraî mahsuller satmak maksadile bu kanunun neşri tarihinden evvel kurulmuş kooperatiflerin bu kanunun hükümlerine tâbi olabilmeleri, esas mukavelenamelerinin 4 ncü maddede yazılı esas mukavelename formülüne göre tadili hakkında bu kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay zar-

Ad. E.

lar için yapılacak koyaçları, iş kurağları teşviki sanayi kanunundaki bağışıklıklardan faydalanırlar.

Bu kurağı Devlete aid arazi üzerinde yapılmak istenirse bu yerler 1331 yılı vergi kıymetlerinin üç katı ile kooperatif ve birliklerin üstüne geçirilir.

MADDE 22 — Üçüncü şahıslarla tarımsal satış kooperatifleri veya birlikleri arasında çıkacak uymazlıklar o kooperatifin veya birliğin yönetim merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemelerde görülerek hükme bağlanır.

MADDE 23 — Tarımsal satış kooperatifleriyle birliklerinin ana mukavelenameleri noterlerce harçsız ve resimsiz olarak tescil ve ilân olunur. Tarımsal satış kooperatifleriyle birlikleri ticaret kanununun 482, 501 ve 502 nci maddeleri hükümlerine bağlı değildirler.

MADDE 24 — Tarımsal ürünler satmak elgesile bu kanun hükümlerinin başlamasından önce kurulmuş olan kooperatiflerin bu kanun hükümlerine bağlı olabilmeleri ana mukavelenamelerinin 4 ncü maddede yazılı formülüne göre değiştirilmesi için altı ay içinde üst nominal olarak toplanacak

Zr. E.

geler için yapılacak koyaçları, iş kurağları teşviki sanayi kanunundaki bağışıklıklardan faydalanırlar.

Bu kurağı Devlete aid arazi üzerinde yapılmak istenirse bu yerler 1331 yılı vergi kıymetlerinin üç katı ile kooperatif ve birliklerin üstüne geçirilir.

MADDE 23 — Üçüncü şahıslarla tarım satış kooperatifleri veya birlikleri arasında çıkacak uymazlıklar o kooperatifin veya birliğin yönetim merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemelerde görülerek hükme bağlanır.

MADDE 24 — Tarım satış kooperatifleriyle birliklerinin ana mukavelenameleri noterlerce harçsız ve resimsiz olarak tescil ve ilân olunur. Tarım satış kooperatifleriyle birlikler ticaret kanununun 482, 501, 502 nci maddeleri hükümlerine bağlı değildirler.

MADDE 25 — Tarımsal ürünler satmak ergesile bu kanun hükümlerinin başlanmasından önce kurulmuş olan kooperatiflerin bu kanun hükümlerine bağlı olabilmeleri ana mukavelenamelerinin 4 ncü maddede yazılı formülüne göre değiştirilmesi için altı ay içinde üstnomal olarak toplanacak genel kurulla-

B. E.

MADDE 22 — Ziraat encümeninin 23 ncü maddesi aynen

MADDE 23 — Ziraat encümeninin 24 ncü maddesi aynen

MADDE 24 — Ziraat encümeninin 25 nci maddesi aynen

Hü.

ay zarfında fevkalâde olarak toplanacak heyeti umumiyelerince bir karar alınması ve bu kararın İktisad vekâletince tasdikile mümkündür.

MADDE 27 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 28 — Bu kanun hükümlerini tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

25 - IV - 1935

Bş. V.

I. İnönü

M. M. V.

K. Özalp

Ha. V. V.

Ş. Kaya

Na. V.

A. Çetinkaya

S. İ. M. V.

Dr. R. Saydam

Ad. V.

Ş. Saracoğlu

Da. V.

Ş. Kaya

Mal. V.

F. Ağralı

İk. V.

C. Bayar

G. İ. V.

Rana Tarhan

Zr. V.

Muhlis Erkmen

İk. E.

fında fevkalâde olarak toplanacak heyeti umumiyelerince bir karar alınması ve bu kararın İktisad vekâletince tasdikile muteberdir.

MADDE 26 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 27 — Bu kanunun hükümlerini tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Ad. E.

genel kurullarınca bir karar alınması ve bu kararın Ekonomi bakanlığınca onaylanması lâzımdır.

MUVAKKAT MADDE — Tarımsal satış kooperatiflerinin ortaklarındaki ve birliklerin de ortak kooperatiflerdeki alacakları için tarımsal kredi kooperatifleri kanununun muvakkat (B) maddesi hükmü taptır.

MADDE 25 — Bu kanunun hükümleri 1935 yılı eylülünün birinci gününden başlar.

MADDE 26 — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Zr. E.

rinca bir karar alınması ve bu kararın Ekonomi bakanlığınca onaylanması lâzımdır.

B. E.

**MUVAKKAT MADDE — Ad-
liye encümeninin muvakkat
maddesi aynen**

**MADDE 26 — Bu kanunun
hükümleri yayım tarihinden
başlar.**

**MADDE 27 — Bu kanun hü-
kümelerini İcra Vekilleri Heyeti
yürütür.**

**MADDE 25 — Ziraat encü-
meninin 26 ncı maddesi aynen**

**MADDE 26 — Ziraat encü-
meninin 27 nci maddesi aynen**